

سید ابوالحسن اصفهانی

حضرت آیت الله سید ابوالحسن اصفهانی در سال ۱۲۸۴ق. در فلاورجان اصفهان دیده به جهان گشود. مسیر علم و تحصیل را از زادگاهش آغاز کرد و پس از هجرت به شهر اصفهان، نزد اساتید بزرگ آن زمان، تحصیلات خود را تکمیل نمود؛ میرزا جهانگیرخان قشقایی، سید محمدباقر درچه‌ای و آخوند کاشی از اساتید بنام وی بودند.

مدارج بالایی از علوم اسلامی را در اصفهان طی کرده بود، ولی شوق بیش از این او را راهی عتبات عالیات کرد. در نجف اشرف در درس‌های میرزا حبیب الله رشتی، آخوند خراسانی و آیت الله یزدی (صاحب عروة) نشست و از آن اساتید بهره‌ها برد.

از ویژگی‌های بارز ایشان رسیدگی و دلسوزی نسبت به عموم شیعیان و به‌ویژه طلاب بود؛ تا آنجاکه آنان را بر خود ترجیح می‌داد. حضرت آیت الله بهجت قدس سره می‌فرمود: «مرحوم آقا سید ابوالحسن اصفهانی دیده بود طلبه‌ای غمناک و گرفته است. علتش را پرسیده بود، آن طلبه گفته بود که از کثرت عایله و فشار مخارج زندگی است و مرحوم سید فرموده بود: برو فلان جالحافی برای فروش گذاشته‌ام که پولش را بگیریم، توبرو پولش را بگیر و مصرف کن؛ زیرا تواز من مستحق تری».

سید همواره در فکراعتلای شیعه در جهان بود و برای این کار بینش و بصیرتی خاص داشت و به‌ویژه در برخورد با مخالفان و استعمارگران تصمیم‌های سرنوشت‌ساز می‌گرفت که موجب سربلندی شیعیان می‌شد. خلق و خوی سید یادآور اخلاق اجداد بزرگوارش بود. سعه صدر، سخاوت، صبر و حلم در رفتار او جلوه‌گر بود. دشواری‌های زندگی او را از پا در نمی‌آورد و از ابتدای طلبگی تا هنگام وفات، با فقر و تنگدستی مانوس شده بود. درباره شدت فقر او در دوران طلبگی نقل کرده‌اند که روزی از کنار خرابه‌ای می‌گذشت، رو به عالمی که همراهش بود کرد و گفت: «من پانزده روز با خانواده در این خرابه زندگی کردم؛ زیرا صاحب‌خانه گفته بود که راضی نیستم دیگر در اینجا

بمانی».

مرحوم سید ابوالحسن اصفهانی حلم و عفو و گذشت کم نظیری داشت. در زمان اقتدار و مرجعیت جهانی اش، فرزند او را به قتل رساندند، ولی بزرگوارانه بر این مصیبت صبر کرد و حتی قاتل فرزندش را هم بخشید.

قوت علمی و حافظه ایشان نیز زبانزد بود. حضرت آیت الله بهجت - که در درس حج ایشان شرکت داشت - درباره استاد چنین می گفت: «حافظه آقا سید ابوالحسن اصفهانی رحمته الله علیه معلوم نیست نظیر داشته باشد. ایشان بر تمام ابواب فقه اشرف و احاطه داشت، به گونه ای که بی مطالعه درس خارج می گفت و تا آخر می رساند. این شوخی نیست!».

پس از وفات شیخ احمد کاشف الغطا، بسیاری از مردم و طلاب برای تقلید به ایشان مراجعه کردند و پس از وفات آیت الله نایینی در سال ۱۳۵۵ ق. مرجع اول جهان تشیع شد. پس از به عهده گرفتن این مسئولیت مهم، با وجود اشتغالات و مراجعات فراوانی که داشت، بسیار اهل عبادت بود. بنا بر فرمایش حضرت آیت الله بهجت قدس سره تا دوران پیری که شاید بیش از هشتاد سال داشت، هنگامی که طلاب در مسجد کوفه در ایام بیض ماه رجب اعتکاف می کردند، ایشان در حجره ای در همسایگی آنان اعتکاف می نمود و «عمل ام داوود» را - که بسیار طولانی است - انجام می داد و حتی روزه هم می گرفت، ولی اطرافیانش به خاطر پیری و ضعف حال، مانع ادامه روزه ایشان می شدند.

حضرت آیت الله اصفهانی رحمته الله علیه پشتوانه مستحکمی برای شیعیان جهان به شمار می آمد و به سبب اقتدار و نفوذی که پیدا کرده بود، مانع بسیاری از ظلم و ستم هایی شد که از سوی ظالمان و حاکمان بر شیعیان می گذشت. از خصوصیات مهم ایشان آن است که با رفتارهای هوشمندانه موجب شد که بسیاری از منحرفان به مذهب شیعه دوازده امامی هدایت شوند. آن عالم پرهیزکار پس از هشتاد و یک سال عمر پربرکت در روز دوشنبه نهم ذی الحجة ۱۳۶۵ در کاظمین درگذشت.